

הארת השבת

אמרים פנינים וסיפורים על פרשת השבוע

מאת הרב יהודה צבי שפירא רב המוסדות

פרשת אמור

(ל"ג בעומר) תשפ"ג

גיליון 161

א לעבטיגער שבת

הילולא דרשב"י - מתפללים ורוקדים

פניני פרשה

"אמור אל הכהנים" (כ"א א)

רש"י בפירושו: להזהיר גדולים על קטנים. 'אמור', לשון דיבור רך, כדברי רש"י על הפסוק: "כה תאמר לבית יעקב", באם רוצים להזהיר גדולים על קטנים, להכניס זוהר אור תורה ויראת שמים בבנים ובתלמידים, הדרך העיקרית היא: באמירה רכה, בדברים רכים וטובים המתיישבים על הלב.

"לנפש לא יטמא בעמיו" (כ"א א)

בעמיו, פירושו המפורשים (דעת זקנים ועוד), שאפילו לקרוביו לא יטמא. ע"פ דבריהם (שבת ד.): 'אין אומרים לאדם חטא בשביל שיזכה חבריך' שבאם מקרבים את הרחוקים יש מאוד להיזהר שלא יפול הוא. וכמובא בליקוטי מוהר"ן (תורה נ"ט): 'מי שמשדל לקרב בני אדם לעבודת השי"ת צריך לשמור את עצמו שלא יתאחזו בו הקליפות והרע של אלו בני אדם שרוצה לקרבים'. וזה: 'לנפש לא יטמא בעמיו' - שאף כשרוצים לעשות 'נפשות להשי"ת' ולקרב את בני ישראל שהם קרוביו - יש לו להיזהר: לבל יטמא הוא.

וזהו דיוקו של קרא 'לנפש' - גם אם עושים נפשות לו ית' - 'לא יטמא בעמיו', לשמור על עצמו הוא.

"איש איש מזרע אהרן" (כ"ב ד')

לכאורה קשה כפל לשון: "איש איש" ? ואפ"ל, ע"פ הא דאיתא (סנהדרין כו. ועוד): 'אהרן היה אוהב שלום ורודף שלום'. לכך נאמר בו: 'ב' פעמים איש - שחיבר בין ב' אנשים.

"וכנה כי יקנה נפש קנין כספו הוא" (כ"ב י"א)

נפש רומז על דיבור - תפילה: "ונפשי יצאה בדיבור", ליקוטי מוהר"ן (תורה ל"א ועוד): בכוח התפילה נהיה זה הדבר שתתפלל עליו - "קנין כספו הוא" - זה נעשה שלו בקנין נצח. וכמובא על הנכתב בשמואל הבניא שאמו חנה התפללה ואמרה: 'אל הנער הזה התפללתי' שבכוח התפילה הוא שלה.

"אלמנה וגרושה... את אלה לא יקח כי אם בתולה מעמיו יקח אשה" (כ"א יד)

כשהבן הרומז על הצדיק, שזה גם כל אחד מישראל - 'ועמד כולם צדיקים', רוצה להתחבר לתורה שהיא בחינת 'אשה' וכמובא על זמר 'אשת חיל' ועוד, אל יסתכל על 'אל לימוד תורתו כאילו היא: 'אלמנה וגרושה' אצלו - מהות ישנה. אלא תהיה אצלו כחדשה, בהתחדשות חדשה, בחינת בתולה. וכדברי חז"ל עה"פ 'היום אם בקולו תשמעו' שבכל יום יהיו בעיניו כחדשים כאילו היום קיבלה מחר סיני. ועיין בליקוטי מוהר"ן (רע"ב), שזה כלל גדול בעבודת ה' שלא ישים לנגד עיניו, כי אם אותו היום ואותו השעה שעומד בו.

"אשר יהיה בו מום לא יקרב להקריב" (כ"א י"ז)

'מום' בגמ' שמונים ושש כמספר אילוקים רמז על 'דינים': כשרוצים להקריב-ללמד תורה ולקרב בני אדם לעבודת השי"ת, אי אפשר לעשות זאת בדרך של הקפדה ודינים וכדברי התנא: 'ולא הקפדן מלמד'.

התקווה וההתחזקות

אך מאידך אמר והבטיח - שלא תשתכח תורה מישראל (שבת קל"ח), וכמובא ע"כ בהקדמת ליקוטי מוהר"ן שכל זאת הוא בזכותו וכוחו: "כי לא תשכח מפי זרעו", שהם סופי תיבות "יוחא"י שמאיר לו אור התורה גזונו וסודותיו לדורות עולם.

"וזהו בחינת הילולא דרשב"י שעושים ביום ל"ג בעומר שאז נסתלק, כי עיקר השמחה מה שזכינו שהשאר לנו השארה כזאת שהם ספר הזוהר הקדוש שע"י זוכה להשגת אילוקות... היינו כמו ביציאת מצרים שהייתה הגאולה ע"י משה רבינו שגילה אז השגות אילוקות בדרכים נפלאים, כמו כן עתה בגלות האחרון שקשה וכבד יותר, אבל ברחמינו יגאלנו ע"י כל הסתרי תורה שגילו התנא רשב"י וחבריו שהם כלים וצמצומים להשגות אילוקות שע"י עיקר רפואת הנפש וגאולתה ברוחניות ובגשמיות". (ליקוטי הלכות נזיקין ד.)

משולבים הם שניהם יחדיו

וכך, לא בכדי עם ישראל שופכים באתרא קדישא הדין ליבם כמים בתחינות, תפילות ומזמורי תהלים בציון המצוינת של התנא שהאיר לנו אור ה' לצנח, שאמר שייכול לפטור כל העולם כולו מן הדין... (סוכה מה:)- הניסים והנפלאות שנראה לעין כל בהמשך הדורות ברוחניות ובגשמיות והם אשר נותנים יותר ויותר חיזוק לעולם מירונה לא להרפות מלהפציר ולבקש.

אך במכלול תפילותיהם ובקשותיהם משולב בהם השמחה והריקודים בהילולא דרשב"י שהחלה - עת מיטתו יצאה מביתו ואש הייתה לוהטת לפניו, "שמעו קלא: עולו ואיתכנשו להילולא דרבי שמעון" (אידרא זוטא רצ"ו). שמחים הם כלל בני ישראל בדביקות עילאית עם תקוה וציפייה לישועה ורחמים. וכמובא בשם האר"י הק"י ושגם נהג כך ששמח שם מאוד.

משולבים הם יחדיו התפילות והשמחה, הריקודים מחד והבכיות והתפילות מאידך. אין הם סותרים האחד את השני - הבקשות והריקודים שניהם מובילים לפועל ישועות, להמשיך אור זיו נועם של התנא הגדול, להתקרב ולהידבק בבוניא קדישא, ללכת באור תורתו ומאמריו הקדושים - בתפילה ותחינה ובשמחת רשב"י - מאז הסתלקותו ועלייתו לשמי רום ועד ימינו אנו...

אשרינו מה טוב חלקינו בהילולא דבר יוחאי !

שירת הפרשה

עולו ואתכנשו להילולא רבא נשמעת הקריאה פשוטי עם - יחדיו עם אנשי מעלה.

כלם נקבצים במקום הקדש בקרבת אלוקים מה נורא המקום נקרזת הקריאה בהלולים.

תפלות, צעקות ובכיות בהלל המערה שמתחם ורקודים מחוץ לה - בעז ותעצומה.

משלבים הם יחדו התפלות והרקודים לפעל ולעורר בקצות התנא לישועה ורחמים.

קרבים אנו ליום הגדול ל"ג בעומר, הילולא רבא של התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי זי"ע, יומו של התנא הקדוש אשר הרעיש ארץ, ואות הקשת לא נהיה כי אות עולם היה.

ל"ג בעומר: יום מקרא קודש שבני ישראל קיבלוהו ליום של שמחה והתעלות, שמחה פלאית ונשגבה, שמחה עילאית המתבטאת ביותר באתרא קדישא מירון, שמחה של מצוה. שמחה הכלולה יחדיו עם תפילות הבוקעות מלבבות נשברים וחפצים של בני ישראל - ש"בר יוחאי" ימליץ טוב בעדם, ושזכותו הגדול יושעים מכל צרותיהם בכלל ובפרט ויזכו להשפעות של חסדים.

מי שלא ראה זאת - לא ראה שמחה מימיו

בנו של רבי נתן מברסלב - רבי יצחק; מתאר במכתבו ששלח כשהיה בארץ ישראל מחזה זה, תפילה יחד עם שמחה "... ומקודם אמר כל אחד מה שבלבו ושופכים הרבה דמעות מקירות לבם. ואח"כ בעז"ה גדלה השמחה עד לשמים קלרינעט ופאק, וכולם בפייהם מזמרים ניגונים נפלאים..."

בדומה לכך תיאורו של החסיד הרב שמואל הורוויץ זצ"ל על זאת, בספרו ימי שמואל: "וכל הזמן הזה, בחצר מחוץ לציון הקדוש, השמחה והחדווה וההילולא אין לשער ולהעריך כלל, שמחה כזו אין דוגמתה, והכלי זמר מנגנים מיום ערב ל"ג בעומר בצהרים ועוד קודם, עד ליל אחר ל"ג בעומר בלי הפסק רגע, וכן הריקוד אינו נפסק אף רגע, ובפרט בעת ההדלקה על הגג אין לשער השמחה, ממש מי שלא ראה השמחה הזו, לא ראה שמחה וחיית מימיו..."

האם ילכו שניהם יחדיו ?

אך יחד עם זאת מתרחש המחזה הנפלא והנהדר אך בתוככי המערה פנימה מתפרצת מלבם של בני ישראל צעקת עמוקה ופנימית, תפילות ותחינות שבוקעות מלבבות נשברים לישועה ורחמים בזכותו של התנא, וכהמשך התיאור בספר ימי שמואל: "מה נאמר ומה דבר, כדאי להשתוקק ולהטריח כל ימיו, ולמסור נפשו לראות ולהשתתף בזה, מבפנים בכיית ותשובות והתעוררות, שאף ביום כיפור לא נשמע כזאת..."

וכפי שהתבטאו כבר הצדיקים, שמבפנים זה כמו יום הכיפורים, ומבחוץ; כשמחת תורה. ונשאלת השאלה האם ילכו שניהם יחדיו ?

התעוררות ותשובה

והתשובה; אכן כן, שמתו הגבוהה של התנא האילוקי רשב"י כוללת ומקיפה את ההתעוררות והציפייה לישועה מחד, והשמחה והחדווה מאידך.

אור תורתו ובייחוד 'ספרי הזוהר' הק' מלאים ביריעות של דיבורים ולשונות של התעוררות ותוכחת אמת להיזהר ולהישמר מכלל דבר רע ומכשול.

וכמובא בספר 'שיחות הר"ן' (אות ק"ח): הלשון הקדוש של התנא מעורר מאד לעבודת השם יתברך. דהיינו השבח שמשבח ומפאר את העובד ה', דהיינו הלשון הרגיל בזוהר לומר זכאה וכו' על כל מצוה ועבודה. ולהפך הצעקה שצועק וי וכו' וי לה וי לנשמתה על הסר מעבודת ה'. אלו הלשונות מעוררים מאד את האדם לעבודתו יתברך."

הַמְשִׁיךְ פְּנִינֵי פְּרִשָּׁה

"אלה מועדי ה' אשר תקראו אותם במועדים" (כ"ג, ד)
 ב' פעמים מועד. מועדי ה', ולאחר מכן: **'אשר תקראו אותם במועדים'**.
 ע"פ מה דנפסק (שו"ע או"ח תקכ"א) : על המועדים דבעין - 'חציו לה'
וחציו לכם". וזהו: "מועדי ה'", - חציו לה'. ו"במועדים" - חציו לכם.

"מקרא קודש... שבת היום לה" (כ"ג, ג)

'שבת היום לה'. שבת היא התגלות הבריאה. ועיקר בריאת ומעלת האדם הוא בכוח הדיבור כמובא. וזה: 'מקרא קודש' הרומז על: **הדיבור** (עין ליקו"מ ד ח"ב) - **'שבת היום לה'** - ככללים בבחינת: **שבת**.

"בין הערביים פסח לה" (כ"ג, ג)

לפעמים דייקא מתוך הירידה אפשר לזכות לעלייה כמובא: **"ירידה לצורך עליה"** וזהו: **"בין הערביים"** - ערב - **סופו של יום**, הרומז על עת ירידה והסתרה (עין בליקוטי הלכות תפילות המנחה) דייקא אז: **'פסח לה'**, אפשר לדלג להקב"ה. וכפי המובא **בשם הבעש"ט**: כשאדם בא בסופו של יום ורואה שלא ניצל היטב יום זה לעבודת ה', ונכנס לבית המדרש ולבו מיצר על כך **נעשים מנחם שעשועים גדולים להשי"ת**. וזהו: **"בין הערביים פסח הוא לה"**. שבין הערביים דייקא אז נעשים שעשועים גדולים להשי"ת.

"הספרות המשיים יום" (כ"ג ט"ז).

"הספרות" ולא **"תמנוני"**. ספירה - מלשון ספיר ונהיר שימי הספירה מאירים לאדם בכל יום מחדש את המידה של אותו היום כמובא בספרי אמת בענין ספירת העומר. ובליקוטי מוה"ר"ן (קפ"ב): שכל מה שהעולם מדברים בימי הספירה, רומזים על הספירה של אותו היום, ומי שמבין יכול לשמוע את.

"וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם" (כ"ג ט"ו)

ממחרת ה'שבת - ר"ת **'מה'**. מיום הביאכם ר"ת **'מה'** תכלית ספירת העומר להגיע לספירת ה'מלכות' בבחינת **'מה'**.

וענינו לתקן פגם תלמידי ר"ע שלא נהגו כבוד זה בזה היפך ממידת **"מה"**. וכבר מובא בארכה שענין הספירה הוא הנפת עומר שעורים שאנו עדיין כדלים וכאביונים, בחינת מאכל בהמה עד חג השבועות שאז מקריבים שתי הלחם. ובלק"ה (ספירה ה"א) בספירה אנו עוסקין לתקן הדמים ע"י הדמימה והשתיקה ששומע שזה עיקר התשובה. וזה בחינת העומר שעורים שהוא מאכל בהמה שאין לה בחינת דיבור. דזהו רמז על בחינת **"מה"**

"ושמרתם את מצוותי ועשייתם אתם" (לא, כב)

לפני קיום המצוה, הוא עדיין בגדר: **'ושמרתם את מצוותי'**, שהמצוות עדיין הם בידי ית' כביכול. אך לאחר מכן נהיה **'אתם'** בסגול' שנקראים בשם של עם ישראל שעשוהו. ע"ד המובא עה"פ: **"כי בתורת ה' הפצו ובתורתו יגהה יומם ולילה"**. שבתחילה זה: **תורת ה'** אך לאחר שעסק בה זה נהיה: **תורתו** - **ובתורתו יגהה**". וכמובא בליקוטי מוה"ר"ן (תורה כ"ה) על **'שכל הנקנה'** שנהיה שלו.

"המוציא אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוקים ה'" (ל"ג כ"ב)

בתחילת **'ציאת מצרים'** הרומז על כלל הגלויות והמצרים שחפצים לצאת מהם, זה: **'אלוקים'**, הרומז על דינים - **'כל התחלות קשות'** (מכילתא פ"ב). אך לאחר מכן: **"אני ה'"** - **מידת הרחמים**. וכמאמרם (שה"ש פ"ה): **'פתחו לי פתח כחודו של מחט ואפתח לכם פתח כפתחו של אולם'**
 ובליקוטי מוה"ר"ן (תורה ס'): שתחילת היום צר וקשה, ולאחר מכן היום מתרחב והולך.

סופורים מאירים

סופורי פרשה במשנת רביה"ק מוה"ר"ן מברסלב ותלמידיו ז"צ

"במקום קדוש" (ויקרא כד ט)

התקשרותו של החסיד רבי שמואל הורוויץ לאתרא קדישא "מירון"

מפליאה מאוד הייתה התקשרותו וחיותו העזה של החסיד רבי שמואל הורוויץ אל הרי מירון על שדותיהם המוריקים, ועל ציוני הקדמונים הפזורים בהם לרוב בכלל ולציון הרשב"י בפרט.

ימים ארוכים בילה רבי שמואל במחיצת התנא האלוקי. והמפליא מכל: מידי באו והיו בעיניו כחדשים... את חיותו העצומה שרחש כלפי מנא קדוש ונורא זה העלה לימים מעל דפי יומנו היקר בספר **"ימי שמואל"**, והגעגועים ניכרים מבין השיטין: **"והעולה על הכל הוא ציון התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי ז"ל"**, ממש אין דוגמתו החיות שמרגישים שם וההתעוררות שיש שם ממש טעם גן עדן, וכל התקרבותי להשי"ת ולרבינו הק', ועיקר עסקי בעבודת השם יתברך וההתבודדות והחיות אלוקות הכל העיקר שם... כי שם אור הנק והזך, והרים וגבעות והרורות ומדבריות וחוף לישוב ומסוגל לעבודת ה', ובפרט שיש שם מערות הרבה... מי ישער גודל החיות שמרגישים בדרך למירון רגלי על יד ההרים ונבעות ומדבריות היפים ומלאים חן, ממש נחשבו לי לפנינו יקרים, והמוח היה מאיר על ידי שהלכו באלו הדרכים..."; כאלה ועוד רבים הם התיאורים הרבים, המלאים תשוקה נפלאה מעל יומנו הנפלא.

אכן, מרוב אהבתו את התנא רשב"י איורה רבי שמואל את מירון למושבו לו, לא זו הוא מחיבוב המקום הקדוש והנורא, עד שרכש בו דמים מלאים דירת בית בסמוך ונראה לחצרות הקודש.

עובדה מעניינת היא, כי פגישתו הראשונה של רבי שמואל עם חסידי ברסלב הייתה אף היא במירון, ביומא דהילולא דרשב"י, כפי שהוא כותב: **"והכלל שלב"ג בעומר הזה נפגשתי פעם ראשון עם אלו אנשי שלומנו מירושלים, ועדיין לא הכרתי אותם כלל... ובאו אנשי מירושלים, הלא הם רבי אלתר בן ציון קרויסקופף נ"י, ורבי יעקב זאב ברזבסקי נ"י, ורבי ישראל דב אודסר נ"י, והתאכסנו בבית דודי ר' אבנר נ"י, ונתן להם חדר מיוחד וכיבדם מאוד... ובנו פרץ נ"י סיפר להם, שיש פה קרובו המתקרב לחסידות ברסלב, והם חשבו שמתלוצץ עליהם, וכן סיפר לי גם כן שמתאכסנים בביתם חסידי ברסלב, אבל גם אני לא האמנתי, כי עד הנה לא זכיתי לראות שום חסידי ברסלב..."**

ואכן כן, אותה פגישה מאלפת בעקבותיה קשר רבי שמואל מעין ידידות עם אותם נלבבים שבאנשי, איצחק דווקא ולא בכדי אצל מקום נגזות הי"עיר וקדיש". אלה שברבות הימים יבילה במחיצתם ימים רבים של התמסרות מוחלטת לעבודת ה' בדרך רבינו הקדוש. יחד עם הני בני כנישתא אלו בילה רבות במחיצת התנא האלוקי, כשהם מנותקים מעולם ומלואו, ואך מדי פעם יוצא אחד מהם לתוככי הישובים הסמוכים על מנת להביא אי אלו דבר מאכל.

ובהגיע יומא דהילולא ד"בר יוחאי" היה רבי שמואל הורוויץ פושט צורה ולובש צורה. מקדים היה ובה עוד ימים מספר קודם, ומפץ ברחבי הציון והחצר עותקים מתפלתו המפורסמת של מוהר"נ" ליום גדול זה, וברצותו להטעים גם לאחרים מטעמה של השתפכות אמיתית על ציון התנא. יחד עם שאר אנשי שלומנו היו הוגים בספר הזוהר הק' ובאמירת תהלים בבכיות עצומות, ונפסם נכספה מעלה מעלה.

נסתפק בתיאור קצר מימי שהותו של רבי שמואל על ציון התנא ביומא דהילולא אחד מני רבים... ובתפנים אצל הציון הקדוש, כבר בימים האחרונים שלפני ל"ג בעומר ההתעוררות כל כך גדול ורב בלי שיעור וערך, וכבר מלא אנשים עוסקים בתפילה ופרישת שיחה והתבודדות ותשובה, ובפרט בערב ל"ג בעומר, מי יחלל, מי ימלל, מי יפאר, גודל הבושה וההרהר תשובה וההתעוררות... ובפרט בעת שמביאים הספר-תורה, ממש אין כזה התעוררות בעולם, ובושה שבושין בעצמן על שרוחקים מה' יתברך. ואהבה עד שבוכין מחמת אהבה ותשובה, והדמעות נוזלים מעצמן... וממש מי שלא ראה אתה התעוררות מימיו... מה נאמר ומה נדבר, כדאי לכסוף ולהשתוקק ולהטריח כל ימיו ולמסור נפשו לראות ולהשתתף בזה. מבפנים בכיות ותשובות והתעוררות שאף ביום כיפור לא נשמע בשום מקום כזאת, ומבחוץ שמחות וחזרות ונגינות ומירות וריקודין שבשום חתונות של מלכים לא נשמע ולא נראה כזאת. אשרינו מה טוב חלקנו שזכינו לה!! - - -

ועוד על חיותו ואהבתו העצומה את ציון הרשב"י תעיד עובדה זו, שכשנפטר אחד מקרובי משפחתו בראש חודש אדר, והלווית המת התעכבה עד סמוך לשקיעה, זירזו רבי שמואל והאיץ בקהל לסיים את קבורת המת קודם השקיעה בתנו טעם לדבר: אם יספיקו אכן את הקבורה טרם השקיעה יוכלו האבלים לקום מן ה"שבעה" ולהצטרף בנסיעה ב' אדר למירון.

כאלה ועוד רבים הם השיחות והסיפורים על רבי שמואל הורוויץ ועל מירון שהייתה לחלק ממהותו ולעצם מעצמיו, וחיותו ותשוקתו לשם לא ידעה גבולות. (ע"פ ירחון ברסלב)

"אשרינו מה טוב חלקנו בהילולא דבר יוחאי"

מכל מקום שהוא - נתחבר לאורו של רשב"י בלימוד אמרותיו ובשמחתו, ונמשיך ברכה וישועה.

ל"ג בעומר במירון | מן הארץ ההיא ישיקי הנזירים | ל"ג בעומר במירון

ילדים יקרים! ל"ג בעומר! היום האהוב על כל ילדי ישראל, יום ההילולא של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זכותו יגן עלינו. עם ישראל מדליקים מדורות ושרים "בר יוחאי" ועוד שירים לזכור היום הגדול.

מי שהיה פעם ב"ג בעומר במירון, מקום מנוחת התנא הקדוש, ראה את ההילולא הקדושה במלוא עצמתה, המוני עמך בית ישראל מפל העולם גודשים את הר מירון, ואת הדרכים המובילות אליו ומקתפפים בצלו של הבר יוחאי. תפלות ובכיות שירים ותזמורות, כל אלו ממלאים את חצר הציון הקדוש וסוחפים את הנזירים בשערי.

מנהג קדום זה, נמשך כבר מאות רבות של שנים, ואף באותם ימים שהנסיעה היתה על גבי חמורים וגמלים לא נמנעו היודים מלעלות מירונה לזכות להשתתף בהילולת התנא במירון.

מנהג קדמון היה זה; בעמך ל"ג בעומר היו יוצאים אלפי יהודי צפת, אנשים נשים וטף קטנים ספר תורה ומלוג בתזמורת היו הלכו רגלי למירון פשהלדים הקטנים יושבים על חמורים, וקשהתהלכה הגיע לחצר הציון השתלבו יחדיו עם הקהל ששכר היו שם. התפללו תפלת ערבית וספירת העמר בכונה גדולה, בהתעוררות מיחדת ובדמעות של תשובה, ומיד לאחר מכן התקיימה ההדלקה על ל"ג בעומר.

שמן זית אור נשפך בהדלקה, וכשפוצה הלהבה פצח הקהל בשירת בר יוחאי ועוד, עד פי היה נדמה שכל ההרים הסובבים את מירון - אף הם וזקדים סביב המדונה שלובי זרוע בחיות גדולה.